

૧૫૮

મહાત્મા.

૧૬. ૧૦. ૧૨

ગાંધીજીનું સ્મરણ

પાત્રે

સ્વરાજ્યનો સીંદ્રો માર્ગ.

સંગ્રહ કરનાર,

ભગુભાઈ યુનીલાલ બેળવાળા.

હરીઆપુર નાની સાલેપરી પોળ, અમદાવાદ.

પ્રસિદ્ધ કર્તા,

ઈશ્વરલાલ મનોરદાસ ભગત.

હરીઆપુર નાની હવેલીની પોળ, અમદાવાદ.

પહેલી આવૃત્તી

સને ૧૯૨૨.

પ્રત ૫૦૦૦.

પ્રાપ્ત ૧૯૭૮.

કોમ ૦-૧-૦ એક આનો.

પ્રમ વિજય પ્રી. પ્રેસ ૫૪૮, રીવીરો-અમદાવાદ.

તૈયાર થાય છે ! તૈયાર થાય છે !! તૈયાર થાય છે !!!

સ્વરાજ્ય કાન્ત

યાને

ભારતનો ઉદય.

આસ માણીકાન્તના જંટલું મોટું પુરતક.

કવાલીઓ અને ગઝલોથી ભરપુર

દેશ ભકતોના દોષ્ટાઓ સહિત

અગાઉથી આહુક થનારને રૂ. ૨-૦-૦

પાછળથી કીમત રૂ. ૨-૮-૦

તા. ક:—અગાઉથી આહુક થનાર પાસેથી ડીપોઝીટ રૂ. ૧-૦-૦
દરકે ચોપડી દીઠ લેવામા આવશે.

અગાઉથી આહુક થનારે તેમનું પુરેપુરું સરનામું
સાકસ રીતે લખી જણાવવું.

લી. ચેવક,

પ્રકાશક:— હંશિરલાલ મતોરદાસ સમત.

દે. દરીઆપુર નાની હવેલીની પોળ,

અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૧૫૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડૉક્ટર ૩ સ્મરણ

વિષય ૬- : ૧૨,

સ્વરાજ્ય:—હોમરૂલની હિલચાલ.

મઝલ. (૧)

સમિતી બંધુઓ ઊઠો, તમારા દેશને માટે,
 સર્જ સત્યાગ્રહી વાધા, તમારા દેશને માટે.
 ઝડપી વાઘા દુઃખનાં, તમારા દેશ ઊપરના;
 વિખેરા ધૈર્યથી સઘળાં, તમારા દેશને માટે.
 ઝઝયાં ખિસાંટ માતમે, તમારા દેશને માટે,
 વહાડીયા અડ-ડેલે, તમારા દેશને માટે.
 ઝલાયા ઝૂઝનાં યુદ્ધે, નજરફે ચલા ત્રણે;
 દલેનો ઝમવાનું છે. તમારા દેશને માટે.
 ગહા છે સફટો પુગાં, તમારા દેશને માટે,
 નિલકને લાલ પાલેપે, તમારા દેશને માટે.
 પરંતુ આ મમયે નોહા, બિદલી મોખરે ઝલા,
 ખિરદ જો મર્દનું ચાલું, મથો તો દેશને માટે.
 તિલક જીભા અને બાળ, ઝુમે છે હિંદને દિને:
 ત્રણી પાંડિત માલવીયા, ઘૂમે છે દેશ આ આખે
 વઝીર હક ધોષન નહેરૂ, ખસે સુરેન્દ્રને સપુ:
 સુરોજની અને ગાંધી, જલે છે દેશની દાઝે.
 સુખી શીમંત શેઠા યે, ઘૂમે છે શહેરને ગામે:
 તજે છે સર્વ સુખોને, તમારા દેશને માટે.
 મુસલમાન દિન્દુ પુકારે, લલા ગાંધીજી છે ખારે,
 અધાયે હોમરૂલ ચાલે, તમારા દેશને માટે.

(લેખક:—ગુજરાતી તા. ૧૨-૮-૧૧)

જુમિપત.

લોકમાન્ય તિલક મહારાજના અમર આત્માને શાંતિ આપો.

(શુ' કહું કથની મારા રાજ:—શુ' કહું ઐ રાગ) (૨)
ગાયન.

તિલક સ્વર્ગ સિધાવ્યા, આજ તિલક સ્વર્ગ સીધાવ્યા;
તાજ વગરતા તે મહારાજ, તિલક સ્વર્ગ સીધાવ્યા. તીલક (૧)
હીંદનો હીરો તે હડતાયો, વિર વસ્યો પરલોહ:
નારો અજકનો તેહ ખર્ચાથી. હીંદ રંડ છે પોંદ્ર. આજ તીલક (૨)
પ્રગટ કીધું દેશરી પોતે, કલમ તીક્ષ્ણ કટારી:
નીડરતાથી લેખ લખીને. ઉંધતા આર્ય જગાડી. આજ તીલક (૩)
હીમત નોટી હીંદની તુટી, દાસને ધેંગી બાગી:
હેડા પડીઆ સૌ હથીઆરો. ઊરમાં અગ્ની વાગી. આજ તીલક (૪)
વિદેશમાં જઈ દેશતણાં દુઃખ. નરવિર દાખવનારો:
અડગ ગખી ટેક દંમેશાં. સીંહ તે વિચરનારો. આજ તીલક (૫)
નાન, મન. ધનથી હીંદની સેવા, કાંધી અનુપમ રીતે:
જેલે જરૂને સંકટ વેડ્યાં, જેમણે પુરણ પ્રીતે. આજ તીલક (૬)
સ્વગત્ય ઐ મમ જન્મ સીધ છે, મુજ હકનો કહેનારો;
આર્ય જનોએ એકજ દેખ્યો. ગંગાધર મુત પ્યારો. આજ તીલક (૭)
પરમદુષણુ હે પ્રભુ તુજને, પ્રેમ લાગુ પાયે:
તિલક કેરા આત્માને દેજો. શાંતી આપ સદાય. આજ તીલક (૮)

(જેટ:—સીતેમાડી કાન્સ).

લેખક:—કેશવલાલ જમનાદાસ.

તા. ૧૬-૮-૨૦

ગજરાત લિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
૨૦૨૨૩
શ્રી ઝોપીરાઈ સંગ્રહ

જરાતના આંગણે પરાંગા.

ગજલ (૩)

અરે!! સૌ વીર ભારતના, - પધાર્યા આજ પ્રાંતમે:
નમીંગા હીન્દનાં ખીચ્યાં, વધાવ્યા આજ કાંત્રિમે.
* * *
હીન્દે જુમી કાંત્રિમની, તહા કે પગના ધરતુ,
ગની લીલા જમી નેનો, હજારે જાય કાંત્રિમે.
* * *
હહુ ખાદી નહી કચની, ધનાદય આંગના ધરતા;
દવ પ્રેમે કરી પરીધાન, પધાર્યા આજ કાંત્રિમે.
* * *
ગળે નેકટાઈ ને કાલર, વીલાયતી રૂસમા મેલા;
કરી પ્રાચીન ખાદી, વધાવ્યા આજ કાંત્રિમે.
* * *
અરે દેવી તમે ખાદી, ધણાં છો હીન્દને વહાલાં;
વારે સૌ પ્રેમથી પહેરી, પધાર્યા આજ કાંત્રિમે.
* * *
ગૃહસ્થ પારસી હિન્દુ, - અને અલીખીરાદરો;
સુસંપે ઐક્યતા સાધી, વધાવ્યા આજ કાંત્રિમે.
* * *
શતાબ્ધી ઓગણીસને, - છઠોતેર આંકડો ભાવે;
રૂડા માગસીર મહુરામાં, પધાર્યા આજ કાંત્રિમે.
* * *
એકાદશ કૃષ્ણ પક્ષમાં, મહા યુદ્ધ ધર્મનું ઠરવા.
રૂડા આ રાજનગરમાં, વધાવ્યા આજ કાંત્રિમે
* * *

સાજર રૂડી વહેતી, પવીત્ર નીર ન્હાવાનું
પવીત્ર કૃત્મ કરવાને, વધાર્યા આજ કાંઠિસે.

* * *
પરોણા પ્રેમથી થાઓ, જુમી મુજરતાણા આજે;
પવીત્ર થાસું દર્શનથી. વધાવ્યા આજ કાંઠિસે.

* * *
બીરાદર મહમદને શૈકત, સીઆર, દાસ બાવ્યા છે;
યમા સરકારના મેમાન, ન આગ્યા આજ કાંઠિસે.

લેખક:—દેશભક્ત

અનુયાયી, સુરસીંહલ લાલચભાઈ, રાઠાડ.

જમાનાનો મુધારો યાને જમાનાનો જલસો.

(કવાલી)

અરે મમ દેશી બંધુઓ, અરજ કાંઈ ઉર ધારોને;
યતો અત્યાચાર આજે, હવે હાં કંઈ મુધારોને.
પહેરી ફેન્સી ચોળી, જતી ઓરત બુલેશર;
પછી તે ક્યાં કહો જતી, અરે એ જાણુતો ઇશ્વર.
અહા શું તેહની સાડી, અતી બારીક મેં બાળી;
શોભામાં શું વધારો છે, કરમહી બંગડી કાળી.
મુકામળ અંગના એનાં, સુવાસી અતરો મહેક;
ખરેખર દેખતાં સજ્જન, અરે શું નાયક કહેશુ.
વિસારી હાથકાંતીને, મહાન્યા કાચ કંઈ બીતિ;
જુના ધારા વિસારીને, નવા ધારા મહાં પ્રીતે.
ખરે એક બંગડી માટે, પરપુરપને હાથ સોપે છે;
વીસારી છેક લગ્યાને, અરે મર્યાદ સોપે છે.

સુશોભીત વસ્ત્રને પહેરી, બન્યા ફગત લેડીના,
 રહી છે હાથમાં છત્રી, પહેર્યા છુટ ઓડીના.
 સુગંધી તેલ ચોળીને, છટાથી ફેરો ઓળીને;
 ચડાવ્યા આંખપર ચસમા, હવે હા શું રહ્યું ખાકા.
 અરે અમ પ્યારા બંધુઓ, સુધારાને વધારીને;
 અતિશય છુટ આપીને, ચડવી છેક લાડીને.
 જુઓ અસલ તણી રીતી, વિચારો ધર્મને નિતા;
 કરો કાંઈ કામ ભક્તિના, હૃદયમાં રાખીને પ્રિતી,
 કહે જયચંદ સુણા પ્યારા, હૃદયને લાગમે ખારા;
 સુધારા આ લકાવીને, વચન આ માનજો મારા.

(પ્રકાશક:—કેલચંદ જયચંદ કુંડલાકર.)

મુંખાઇ.

ભારતના યસોગાન.

(૫)

અમે તો ભારતનાં સંતાન,
 અમેને એ પ્રત્યે છે માન:
 ધૃષ્ટીએ સર્વ તણું કલ્યાણ:— અમે. (૧)
 અમારો ભારત સ્વર્ગ સમાન,
 ગારું એ તણાં પ્રેમનાં ગાન;
 અમારી ભૂમિ કાંચન ખાણ:— અમે. (૨)
 હિમાલય સમ મનોહરગિરિમાં
 છે સંકરનું સ્થાન,
 ગંગા-યમુના-રેવા સાધમતિ

- પ્રવાહે કરતી ગાનઃ
 એમાંથી મળતું અલૌકિક જ્ઞાન.— અમે. (૩)
- જ્ઞાન કર્યા થકી કરતી જે પોષેન,
 નસાડતી દૂર પાપનાં વંદઃ
 જાળવે છે એ ભારત માન.— અમે. (૪)
- પ્રભુ અવતાર તાણું છે ભારત,
 અતિ ઉત્તમ એક સ્થાન,
 રામ કૃષ્ણ બુદ્ધ પ્રભુએ જંમાં
 દીધું ધર્મનું જ્ઞાનઃ
 “ગાંધી” પણ એવા એક પ્રમાણ.— અમે. (૫)
- ધર્મતણી ધ્વજ ફરકે હિંદુસ્તાન,
 પ્રસન્ન છે હજી એ પર ભગવાન;
 ધણું છે એ પ્રત્યે એકતાન.— અમે. (૬)
- સદે છે બીજનાં અપમાન,
 તોય ધારે છે ભાવ સમાનઃ
 એવો છે અમ ભારત ગુણખાણ.— અમે. (૭)
- વર્તી છે એની સઘળે આણ,
 પ્રીતિ રહી નિરાદિન પ્રકાસમાનઃ
 અર્પણું એ માટે અમે પ્રાણ.— અમે. (૮)
- અમારું અહિંસા પર ધ્યાન,
 દુઃખીએ જાતિ—અનુસંધાનઃ
 કનવા ઐક્યનું ‘સાંકળ’ જ્ઞાન.— અમે. (૯)

(ગુરુજી, સાંકળચંદ્ર જીવાલાલ)

ગુજરાતી પંચ.

રંગીલા રંગીઆની વડાધ.

ગરબો. (૬)

ખાદીની ઉત્પત્તિ કરનારો છે રંગીયોરે,
જેનાથી તો દીનજનોનું પોષણ થાય;
ધનવાનોને દે વળીજે આનંદ આત ઘણોરે. — ખાદીની. (૧)

સાખી.

નાની નાજુક મીઠશું ! આવી રહી આ હામ.
દેવનારને લાગતું, જે દે તનમાં હામ.
જેના સુરમાં રામનું નામ ગવાતું લાગતું રે,
હૂખીઆના હૃદયમાં સમાવતો જે શોક:
જેના સ્થાપનથી ગૃહમંદિરસાદે શોભતું રે. — ખાદીની. (૨)

સાખી.

એથી સસનાઓ તણું, શિયળ રહે સચવાઈ;
સ્વતંત્રતાની સિદ્ધિ પણુ, રહી એ વિષે સમાઈ:
શમ દમ શીખવનાર એ, પુરાણું હથિયાર છે રે.
શાંતિ ચક્રી સ્વરાજ્યનું, છે દર્શન દેનાર;
બ્રહ્મા વિષ્ણુ શિવને, ત્રિય મુરતનો તાર છે રે. — ખાદીની. (૩)

સાખી.

એમાં સ્થાપન એમનું, પ્રાચીન ઇગની છેજ
સત્યુગનું સંભારણું, પુણે કળિમાં એજ,
ચક્ર શુદ્ધર્શન સરખુ, એમાં છે બળ અતી ઘણું રે.
એમાં ગુપ્તપણે રહ્યું, ચંદ્ર સૂર્યનું તેજ
પ્રૌઢ પ્રતાપી એવો રંગ, રંગીલો હું માણું રે — ખાદીની (૪)

સાખી.

અત્રીસ લક્ષણો રેંટીયો, હમઝુમ હમઝુમ થાય;
 સ્વદેશ-લક્ષ્મી જે તણાં આનંદે ગુણુ ગાય.
 ગરીબાવસ્થા રૂપી દરદ, દૂર કરનાર છે રે;
 આવ્યો ધન્ય-વન્તરી એ, પાપો ઘટાડનાર;
 સીધો પંથ સ્વર્ગનો, વળી એ બતાવનાર છે રે.—ખાદીની. (૫)

સાખી.

સ્વદેશ પ્રેમી જન હો તમે, રાખો ઘેરે ઘેર;
 ખાદી વાપરો એ તણી, થાશે લીલા દહેર;
 અસૌક્ય એ મંત્ર દીધો છે, “મોહને” પ્રેમથીરે;
 જન વર્તન કરસો આ રીતે ભાઈ બહેન,
 ‘સાંકળ’ તો સિદ્ધ-દારે સ્વરાગ્ય આવી થોભશે રે.—
 ખાદીની. (૬)

ગુજરાતી પંચ:-

ચુડગર સાંકળચંદ્ર છુસાભાઈ, નડીઆદવાસા.

રંગીલો રેંટીયો.

ગીત (૭)

રૂડો રંગીલો મારો રેંટીયોર બહેન,
 બાણે નાનીશી નાબુક મીલજો;
 માતી પ્રભુજીના પારણા હો બહેન,
 કાંતુ પરોવીને દીલજો.— રૂડો. (૧)
 ભાઈરે સુતારીયે ઘડી દીધીરે બહેન,
 એનો એ મોટો ઉપદ્રવજો.

જીવાનીને એ જાગૃત્વે જ્ઞેન,
પ્રજ્ઞાવસ્થાનો આધારને.— રૂડો. (૨)

કાંતુ ઝીણુંને ભરું પ્રકાશને જ્ઞેન,
આયે સફળ નવરાસને;
દેવે કીધો દી કાણોરે જ્ઞેન.
આવે હૈયામાં હોંશને.— રૂડો. (૩)

રંકને આપે રોટલો હો જ્ઞેન,
હાંકે ઉઘાડાં આંગળે;
શ્રીમંતને એ પરમાર્થ શીખવે હો જ્ઞેન.
વળી વધારે ઉમંગળે.— રૂડો. (૪)

આંખને એ અતિ કેળવેરે જ્ઞેન.
દાથ બને હુંશિયારને;
વિધવાનો એ ધન વારલો હો જ્ઞેન,
સંધવાને સ્વર્ગનો સારને.— રૂડો. (૫)

બુદ્ધિને બહુ ઝીણી કરે હો જ્ઞેન.
શમ દમ શીખવે નારને;
એવો મધુર સ્વર ઉચ્ચરે હો જ્ઞેન.
જાણે જગપતિનો જલ્લકારને.— રૂડો. (૬)

દેશ તણો એ દીવડો હો જ્ઞેન,
ધર તણો શણગારને;
સતયુગનું સંભારણું હો જ્ઞેન,
પુણ્યે પુરાણું હથિયારને.— રૂડો. (૭)

જેની દેવેટ દેવ દીવડે હો જ્ઞેન.
એના કરે પટકળને;
પહેલી પહેરાવું મારા દેવને હો જ્ઞેન,
વરસાવે આશિષ પુલને.— રૂડો. (૮)

લેખક:-મણીલાલ એમ. માતરીઆ.

અસહકારી બનીએરે ત્રિપે.

ગરબા. (૮)

(રાગ:—રઘુપતિરામ રેરેમાં રહેએરે.)

સખી અસહકારીની કથા કહીએરે,

પ્રીતે ગાંધીજીના ગુણ ગઈએરે;

શ્રી ગાંધી ચરણમાં રહીએ,

ગુણીઅલ મારી બેન અસહકારી બનીએરે. (૧)

સખી પહેલો વિચાર મનધાર્યોરે,

ખોટી ફેશનથી હિન્દને વાચ્યોરે;

શાન્તિ રાખી હિન્દને ઝગાર્યો,

ગુણીઅલ મારી બેન અસહકારી બનીએરે. (૨)

સખી ખીલું કામ હાથ લીધુરે,

ખાદી વણવાનું સહુને કીધુરે;

તે દેશે સ્વીકારી લીધુ,

ગુણીઅલ મારી બેન અસહકારી બનીએરે. (૩)

સખી ત્રીજે કામ ઉન્મત્ત થયારે,

આત્મભોગના ઉપદેશ કહ્યારે;

પછી જેલ યાત્રાએ ગયાં.

ગુણીઅલ મારી બેન અસહકારી બનીએરે. (૪)

સખી ખીજ તે તીલક રાજરે,

સ્થાપી કાંત્રિસો કામોદામરે;

હીન્દી જનોનું કંઈ છે કામ,

ગુણીઅલ મારી બેન અસહકારી બનીએરે. (૫)

સખી ત્રીજ તે સી, આર, દાસરે,

જેણે જેલને માની તત્કાળરે;

૦૧૫૩

દેહનં જગા આખો છે હીન્દને કાજ;

ગુણીઅલ મારી એન અસહકારી બનીએરે. (૬)

સખી હીન્દના ઉદ્ધાર આપરે,

આખા હીન્દના તમે છો આપરે;

અહર્નિશ જપું તારા જાપ,

ગુણીઅલ મારી એન અસહકારી બનીએરે. (૭)

સખી ગાંધી પર રાખને વાલરે,

ગાંધી છે શ્રી પ્રભુ સાક્ષાતરે;

સ્તુતિ કરે છે નાનાલાલ,

ગુણીઅલ મારી એન અસહકારી બનીએરે. (૮)

નાનાલાલ પીતાંમ્બરદાસ

ફોલોલા.

પંજબી ગજલ.

(૯)

એા ખુદા એ કેસી મુસીબતોમય, એ હિન્દવાલે પડે હુએહય (૨)

જગા જગા પર હમારી ખાતર, સીતમકે જાલે પડે હુએહય. (૨)

હમારો અસ્થાકે આપ બીચડે, જો હોગે મનમસીનોકે દુકડે

સોહાગનોકે સોહાગ ઉજડે, ઘરોપે તાલે પડે હુએહય (૨)

હમારે મયમાન જો આએ બનકર, એ જુલમ કરને લગે હમીપર

મજબ હય અપને મકાને દપસર, મકાનવાલે ખડે હુએહય (૨)

હયા ઝમાનેકી બદલી તીમર, કે મુલમ હોને લગે શરીસર

સુના એ ફરીઆદ કીજુ જાકર, જ્યાંપે છાલે પડે હુએહય (૨)

પ્રકાશક:- ભગુભાઈ. લેખક:- દાસત.

વંદેમાતરમ.

હીંદુસ્તાની ગઝલ (૧૦)

મીઝનેકે લીયે આપાકું લેલો, શબ્દ વંદેમાતરમઃ
 શબ્દ હય શ્રી મોખલેકા, શુદ્ધ વંદેમાતરમ.
 ખાને ખીને ચલને લુને, મેયન એકલ માયાદહોઃ
 નીન્દ મયખી ખ્યાલ આવ, ન્યારા વંદેમાતરમ.
 અથ કોઈ અન્યાર્યાં તુમકો, આંધલે અન્યાર્યસેં;
 જેલમે જાકર ન જુલો, તાન વંદેમાતરમ.
 જેલખાને મય કહા હય, વાગલ તખલા સાગહોઃ
 હાથકડીઓકું બજાકર, બોલો વંદેમાતરમ.
 ખાલ ખીચ વાલો ખુસીસેં, સુલીધર તુમકો મીલેઃ
 સુલીકે તખ્તોપે જાકર, બોલો વંદેમાતરમ.
 હસ સમે કોઈ મુસીબત, સીરપે આવે દોસ્તોઃ
 હસ સમે હસ હસકે કહેના, જાઈ વંદેમાતરમ.
 જો હુખી હય જારતકી બેલક, હોમુકાએ લાઇલાગઃ
 કામ દો અક્સીરકા, ચુકસાઈ વંદેમાતરમ.
 હય પ્રભુ બાંકે ખીહારી, સુનલે ખીનતી હમારીઃ
 તુમખી અપની ખાંસલીમે, બજાવો વંદેમાતરમ.

લેખક:- દોશત.

નીસો નથી કરતા.

ગઝલ (૧૧)

અમે કરતા નથી નિસો, નકાચા સીંઘ નીંદો છે;
 અનાવીને દરો દિયા, અમેને નિચ ક્યાં રહો છે.

સવારે ઉઠતાં સાથે, ફક્ત એ ખાડીઓ પીંચી:
 ઉપરથી ચાલુ ચઢાવીને, તળાકુ પાનમાં લીધી:
 થયો જમવા વખત જાણી, ક્યો છોટો અંને પાણી:
 પરંતુ ના ક્યો નિસો, પગણે પાંચ છ તાણી.
 તપ્પો મધ્યાન તે વેળા, જમાવી ભાંગની ઠંડક:
 ઉપર ગાંગે ચઢાવીને, લગાવી રહેરથી રંગત.
 ત્રીજા પહોરે લીધું ટીંચર, ચડસ ચંડુલમાં લુકયા:
 જરા ફાકીન ખાઈને, મધુરો મદમદક ફૂંકયો.
 કહો એ શું નીસો કહેસો, ફક્ત સાંજે લીધું સોમલ;
 ઘરક માટે અમલ ખાધું, થયા મહારાજ ફેસનેખલ.
 અમો કરના નથી નિસો, છતાં કહો છો નીસાખાઓ:
 કહે “દોલત” વીનવીને. સદા તું નર્કમાં જાળે.

(લેખક:—દોલત)

મોજીનું અમદાવાદ યાને. સીઓનું કર્તવ્ય.

અજાણ દેશ આ આર્ય વર્તમાં, અમદાવાદ નગરી મોજીની:
 સત્ય કર્મનું જાન લુલીને, ગ્રજા ખની ગર્હ સોખાંતી.
 દેશ દહો છે આજ ઉલટી, સ્વરાજ હક્કને મેળવવા;
 આત્મભોગ આપે છે વીરસા, જન્મ સીદ્ધ હક્ક જાળવવા.
 અમદાવાદ સુતું સોખમણી, અરે નથી દેશની કાંઈ પરવા;
 હજી કાઢને ચતી નથી, કાંઈ દેશ હીત કામો કરવા.

લાડી વાડી ગાડી કરા, મોહ મહી સૌ યુંથાયા:
 પ્રપંચથી પેસા મેળવવા, જાઈ લાઈમાં યુંથાયા.

હિંદુ પારસી મુસ્લમાનના જુદા તાર અહીં વાગે છે;
 એક જીવંતે દુર્મન ગણીને, દેશ કુખાવવા માગે છે.
 નાજુક નારીઓ અમદાવાદની, દેશન માટે પંકાતી;
 ખાદીના વસ્ત્રો પહેરે તો, કહેડ તેની વંકાતી.
 પુરૂષ ગયો કાઠ સલામાંડી, ત્યાં દેશ હીતનો બોધ મલ્યો;
 ધેર જઈ સ્ત્રીને સમજાવે, કાંત રેંટીયો ફેડા મલ્યો.
 વળત ઘણા તુજ વ્યર્થ જાય છે, નથી તને ધર કામ ધાણું;
 બે પૈસાની આવક થાસે, વળી હીત છે દેશ તાણું.
 મત્યુત્તર રામાએ આપ્યો, એવું કામ તે કેમ કરે;
 મુઘરેલી સૈયર સદુ મારી, હાંસી કરે હું લોહ મરે.
 પત્ની નમારી વાત નકામી, આ શીખામણ ક્યાં લીધી;
 જહ હાંસીના રેંટીઆની, જાણામણ ક્યાં કીધી.
 સાક વાત સ્ત્રીની સાંભળતાં, પત્ની ખીચારો ચુપ થયેલો;
 વધુ કાંઈ તો વધુ સાંભળે, સમજી ઇજ્જતમાંય રહ્યો.
 આજ અખિલ આ હિન્દ દેશની, અખળાઓ સખળા થઈ છે;
 દેશ હિતમાં ભાગ લઈને, પુરૂષ પક્ષે ઊભી રહી છે.
 સરોજની, કરતુરખા, અનમુખા; સરજા દેવી દેશને દીપાવે;
 તેહ તણા કાંઈ લહો દાખલા, હવે તો નખરા નહી ફાવે.
 અમુશ્ય અવસર છે આજે, ફરી ફરી તે નહી આવે;
 ખાદીના વસ્ત્રો પહેરે તો, નવીન ચેતન પ્રકટાવે.
 શુદ્ધર્શન સરખા રેંટીઆનું, ધરેધર સ્થાપન કરજો;
 કહે "ધર્મ" નરનારીનું સૌ દેશ હીત હૃદયે ધરજો.

લેખક:—ઈશ્વરદાસ મનોરદાસ ભગત.

